

Koło Naukowe Prawa Europejskiego
Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego
ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 47
00-347 Warszawa

RAPORT Z MONITORINGU PRAWA W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI SĄDU REJONOWEGO DLA WARSZAWY-ŻOLIBORZA W WARSZAWIE

Warszawa, 31 października 2022 roku

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Raport został opracowany przez Koło Naukowe Prawa Europejskiego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego w ramach projektu „Wspólnie – Dostępnie – Sprawiedliwie” realizowanego przez Fundację Court Watch Polska i Fundację Polska Bez Barier przy wsparciu Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój – Działanie 2.16 – Usprawnienie procesu stanowienia prawa.

Przygotowanie i opracowanie raportu (zespół monitoringowy):

Bartosz Fiłoc

Piotr Frączek

Mateusz Sitek

Joanna Słomka

Współpraca mentorska:

Angelika Rekowska (Fundacja Court Watch Polska)

Opracowanie narzędzi badawczych i szablonu raportu:

Bartosz Pilitowski (Fundacja Court Watch Polska)

Konsultacje w zakresie dostępności i uniwersalnego projektowania:

Małgorzata Kmieć (Fundacja Polska Bez Barier)

Spis treści

Informacje wstępne	4
Informacje o celach i metodologii monitoringu	5
A. Strona internetowa sądu pod adresem: www.warszawa-zoliborz.sr.gov.pl/	7
B. Budynek i otoczenie budynku A	8
B.1. Otoczenie wejścia	8
B.2. Wejście do budynku	10
B.3. Dostęp do informacji i bezpieczeństwo	12
B.4. Schody główne	15
B.5. Windy	16
B.6. Korytarze	17
C. Budynek i otoczenie budynku CDE	18
C.1. Otoczenie wejścia	18
C.2. Wejście do budynku	20
C.3. Dostęp do informacji i bezpieczeństwo	21
C.4. Dostępność toalet	24
C.5. Schody	26
C.6. Windy	27
C.7. Korytarze	29

Informacje wstępne

Raport wstępny z monitoringu prawa w zakresie dostępności Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie przesłano do władz sądu 19 września 2022 roku. W odpowiedzi na przesłany raport wstępny wyjaśniono, że na terenie kompleksu przy ul. Kocjana 3 w Warszawie zlokalizowane są dwa sądy: Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie oraz Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie. Oba budynki zostały zaadaptowane na potrzeby sądów po jednostce wojskowej, przy czym budynek A nie przeszedł jeszcze gruntownego remontu. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie zajmuje budynki A i E, a ponadto użytkuje pomieszczenia w budynkach C i D, które są budynkami Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie. Główne wejście do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie znajduje się w budynku C i jest wspólne dla tego sądu oraz Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie. W budynku C zlokalizowano ponadto Biuro Podawcze, Biuro Obsługi Interesantów, Czytelnię Akt, Punkt Informacyjny Krajowego Rejestru Karnego oraz Kasę. Władze sądu wskazały również, że podejmą działania zmierzające do wdrożenia wskazanych rekomendacji w miarę możliwości lokalowych oraz finansowych. Kwestie dokonanych zmian zostaną sprawdzone w ciągu roku od przeprowadzonego monitoringu, co pozwoli ustalić, w jakim zakresie budynki sądu zostały dostosowane dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Informacje o celach i metodologii monitoringu

Celem głównym monitoringu jest zwiększenie dostępności Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie dla osób ze specjalnymi potrzebami. Cel ten zespół monitoringowy chce osiągnąć przez zbadanie dostępności Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie, przedstawienie kierownictwu sądu raportu z badania wraz z rekomendacjami oraz weryfikację wykorzystania rekomendacji w ciągu roku po publikacji raportu.

Osoby ze specjalnymi potrzebami to osoby, które ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Osobami ze szczególnymi potrzebami są więc nie tylko osoby z niepełnosprawnością (zarówno trwałą, jak i czasową), ale także wszyscy, którzy mają naruszoną sprawność organizmu lub zmysłów, osoby mające pod opieką małe dziecko, osoby niskorosłe, czy seniorzy.

Obowiązek zapewnienia przez sądy dostępności swoich budynków, usług i informacji dla osób ze specjalnymi potrzebami wynika z treści przepisów zawartych m.in. w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych sporządzona w Nowym Jorku 13 grudnia 2006 r.
- Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. 2019 poz. 848; 2022 poz. 1002)
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2019 poz. 1696 i poz. 2473; 2022 poz. 975)
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2019 poz. 1065 z późn. zm.).

Badania objęły trzy obszary dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami:

1. obszar dostosowania formy informacji (dostępność informacyjno-komunikacyjna),
2. obszar dostosowania strony internetowej (dostępność cyfrowa),
3. dostosowanie ogólnodostępnych części budynków sądu i przestrzeni wokół nich (dostępność architektoniczna).

Do przeprowadzenia badania wykorzystano następujące metody badawcze:

- obserwacje i pomiary bezpośrednie, zwłaszcza miejsc i budynków w procedurze badania dostępności architektonicznej, jak i stron www w badaniu ich zgodności ze standardem WCAG 2.1,
- pozyskiwanie danych od personelu instytucji monitorowanej (w formie pisemnej i osobistej),
- analiza dokumentacji instytucji monitorowanej i dokumentacji dotyczącej działań instytucji, zarówno dostępnej w BIP, na stronie internetowej, jak i uzyskanej bezpośrednio od instytucji monitorowanej.

Badaniu poddano:

- A. Stronę internetową sądu pod adresem www.warszawa-zoliborz.sr.gov.pl
- B. Budynek i otoczenie budynku A sądu znajdującego się pod adresem ul. Kocjana 3, 01-473 Warszawa
- C. Budynek i otoczenie budynku CDE sądu znajdującego się pod adresem ul. Kocjana 3, 01-473 Warszawa

Polecane materiały:

- ✓ „Jak wdrażać Ustawę o zapewnianiu dostępności?”,
funduszeuropejskie.gov.pl/media/86764/ustawa_o_dostepnosci_poradnik.pdf
- ✓ „SAMORZĄD BEZ BARIER poradnik dostępności dla jednostek samorządu terytorialnego”,
funduszeuropejskie.gov.pl/media/103401/poradnik.pdf

Wyniki monitoringu dostępności

Monitoring przestrzegania prawa w zakresie dostępności przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie został przeprowadzony 8 lipca 2022 roku.

A. Strona internetowa sądu pod adresem: www.warszawa-zoliborz.sr.gov.pl/

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Informacje są podane w prostym języku.

Rekomendacje:

- A.1.1. Wszystkie grafiki zamieszczone na stronie internetowej należy opatrzyć opisem alternatywnym (tzw. ALT) zgodnie z WGAC 2.0 (Zasada 1: Percepcja, Wytyczna 1.1 Tekst Alternatywny). W przypadku umieszczania skanów dokumentów niewytworzonych przez sąd również należy takie skany oznaczyć opisem alternatywnym.
- A.1.2. Zgodnie z zapisami Ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych z dn. 4 kwietnia 2019 r dokumenty zamieszczane na stronie internetowej muszą być przystosowane do odczytu przez program czytający ekran. Niedopuszczalne jest zamieszczanie dokumentów wyłącznie w formie skanów. Należy używać formatu pdf zawierającego tekst przeszukiwalny.

B. Budynek i otoczenie budynku A

B.1. Otoczenie wejścia

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Na przejściach dla pieszych prowadzących do budynku zastosowano rampy krawężnikowe lub obniżenie krawężnika do wysokości poniżej 20 mm.
- ✓ Granica między chodnikiem a jezdnią została oznaczona za pomocą zmiany faktury nawierzchni.
- ✓ Najbliższe miejsce postojowe dla osób z niepełnosprawnościami zostało prawidłowo oznaczone za pomocą koloru niebieskiego.
- ✓ Najbliższe miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami zostało prawidłowo oznaczone za pomocą znaku pionowego.
- ✓ Najbliższe miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami zostało prawidłowo oznaczone za pomocą znaku poziomego.
- ✓ Do najbliższego miejsca postojowego dla osób z niepełnosprawnościami przylega z obu stron ciąg pieszy lub dojście, na którym nie wolno parkować.

Rekomendacje:

- B.1.1. W obrębie przejścia dla pieszych brak sygnalizacji świetlnej, zaleca się złożenie wniosku o jej uzupełnienie.
- B.1.2. W obrębie przejścia dla pieszych brak sygnalizacji dźwiękowej, zaleca się złożenie wniosku o jej uzupełnienie.
- B.1.3. Co prawda najbliższe miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami jest prawidłowo oznakowanej, ale nie znajduje się ono w najbliższym otoczeniu sądu (do 50 m od wejścia). W najbliższej odległości miejsce dla osób z niepełnosprawnościami znajduje się na parkingu sądu za szlabanem. Podczas

badania uzyskano informację od pracownika ochrony, że osobami upoważnionymi do wjazdu na teren parkingu sądowego są jedynie pracownicy sądu. Pracownik ochrony nie potrafił udzielić odpowiedzi, czy osoba z niepełnosprawnością mogłaby wjechać na teren parkingu. Takiej informacji nie ma również nigdzie napisanej, czy to przed wjazdem na parking, czy na stronie internetowej sądu. Zaleca się udostępnienie miejsca parkingowego o wymiarach 3,60 x 6,00 m (w przypadku miejsc usytuowanych wzdłuż jezdni) lub 2,50 x 6,00 m (w przypadku miejsc korzystających z przylegającego ciągu pieszo-jezdnego) na terenie parkingu sądowego i umieszczenie informacji o tym, kto i w jakim sposób może z tego skorzystać.

- B.1.4. Miejsce postojowe zostało zlokalizowane przy wejściu do budynku, które nie jest dostępne dla osób z niepełnosprawnościami. W miarę możliwości należy dostosować wejście znajdujące się najbliżej miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnościami lub złożyć wniosek o wyznaczenie takiego miejsca w pobliżu wejścia, które jest dostosowane.

B.2. Wejście do budynku

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Budynek jest oznakowany tabliczką urzędową z nazwą sądu i godłem w wyraźny i czytelny sposób.
- ✓ Na zewnątrz budynku znajdują się tabliczki zawierające informacje o wydziałach sądu.
- ✓ Dojście do budynku ma odpowiednią szerokość.
- ✓ Do wejścia prowadzi pochylnia.
- ✓ Przed początkiem i na końcu pochylni znajduje się przestrzeń manewrowa o odpowiednich wymiarach.
- ✓ Szerokość pochylni jest wystarczająca.
- ✓ Długość pojedynczego biegu pochylni nie przekracza 9 m.
- ✓ Odstęp między poręczami pochylni jest zgodny z przepisami.
- ✓ Poręcze zainstalowane są na odpowiedniej wysokości.
- ✓ Schody zewnętrzne wyposażone są w poręcze.
- ✓ Szerokość użytkowa biegu schodów (pomiędzy poręczami lub innymi przeszkodami) jest odpowiednia.
- ✓ Szerokość stopni jest odpowiednia.
- ✓ Drzwi wejściowe mają odpowiednie wymiary.

Rekomendacje:

- B.2.1.** Pochylnia nie została wyposażona w obustronne elementy (krawężniki lub inne), zapobiegające zsunięciu się kół wózka – nie spełnia wymagań prawa w tym zakresie (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, § 71).

- B.2.2. Początek i koniec biegu pochylni nie został oznaczony za pomocą zmiennej faktury i kontrastu kolorystycznego. Należy ułożyć fakturę ostrzegawczą o szerokości nie mniejszej niż 0,40 m i nie większej niż 0,60 m w odległości 0,50 m przed krawędzią pochylni.
- B.2.3. Stopnie schodów nie zostały oznaczone kontrastowo. Krawędzie pierwszego i ostatniego stopnia każdego biegu schodów należy oznaczyć pasami w jednolitym, skontrastowanym z tłem kolorze, znajdującymi się na powierzchni pionowej i poziomej stopnia. W przypadku trzech stopi w biegu należy oznaczyć wszystkie.
- B.2.4. Drzwi wejściowe nie otwierają się automatycznie. W razie przebudowy strefy wejściowej rekomenduje się montaż drzwi automatycznych.
- B.2.5. Szklane drzwi wejściowe nie zostały poprawnie oznaczone kontrastowo, przez co mogą być trudne do zauważenia, a w konsekwencji – niebezpieczne dla osób z niepełnosprawnością wzroku lub mających problem z koncentracją. Rekomenduje się oznaczenie przeszkleń pasami skontrastowanymi w stosunku do tła, znajdującymi się na wysokości: 1,30-1,40 m (pierwszy pas) oraz 0,90-1,00 m (drugi pas), przy czym zaleca się umieszczenie także dodatkowego pasa na wysokości 0,10-0,30 m, przydatnego dla osób patrzących pod nogi. Minimalna szerokość pasów powinna wynosić 0,10 m. W ich obrębie mogą być umieszczone znaki, symbole lub motywy graficzne. Konieczne jest zapewnienie kontrastu pasów i tła na poziomie min. LRV=60 w każdych warunkach oświetleniowych.
- B.2.6. Drzwi wejściowe nie zostały wyposażone w nieodpowiednią klamkę. Rekomenduje się jej wymianę na duży, wygodny pochwyt, skontrastowany kolorystycznie w stosunku do barwy drzwi (łatwy do zauważenia przez osoby z niepełnosprawnością wzroku i mające problemy z koncentracją).

B.3. Dostęp do informacji i bezpieczeństwo

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Wokandy (listy spraw wywieszone lub wyświetlone przy salach rozpraw) są czytelne zarówno z pozycji stojącej, jak i siedzącej.
- ✓ Informacje zamieszczone na wokandach elektronicznych przewijają się w tempie nie szybszym niż 10 sekund na stronę.
- ✓ Miejsce umieszczenia informacji jest tak zorientowane, aby unikać odbicia zarówno światła dziennego, jak i sztucznego.
- ✓ W przestrzeni budynku zastosowane zostały piktogramy z podstawowymi funkcjami obiektu i kierunkami dotarcia do najważniejszych pomieszczeń.
- ✓ Czcionka i piktogramy z podstawowymi funkcjami obiektu i kierunkami dotarcia do najważniejszych pomieszczeń kontrastują z tłem.
- ✓ Brzeg tablic informacyjnych wiszących, których dolna krawędź znajduje się poniżej 2,2 m (np. gabloty), nie odstaje od płaszczyzny ściany na więcej niż 10 cm.
- ✓ W budynku znajduje się dźwiękowy system powiadamiania alarmowego.

Rekomendacje:

- B.3.1. Informacje na wokandach są nieczytelne dla osób z niepełnosprawnością wzroku.**
Zaleca się stosowanie czcionki bezszeryfowej o wielkości co najmniej 3mm (małe litery), a w przypadku wokand elektronicznych dodatkowo dużo kontrastu liter w stosunku do tła i materiałów nie powodujących odbijania światła.
- B.3.2. W budynku brak czytelnych oznaczeń pięter. Należy uzupełnić oznaczenia,**
pamiętając o odpowiednim skonstrastowaniu ich w stosunku do ściany i umieszczeniu w miejscu widocznym zarówno z klatki schodowej jak i z windy.

- B.3.3.** Instytucja nie oferuje dostępu do tłumacza PJM przez wideokonferencję. Zaleca się przynajmniej wykupienie usługi tłumaczenia online.
- B.3.4.** W budynku nie ma sal rozpraw wyposażonych w pętle indukcyjne - zaleca się wyposażenie chociaż jednej sali w takie urządzenie.
- B.3.5.** W budynku nie ma oznaczeń dróg ewakuacyjnych w języku Braille'a - zaleca się ich uzupełnienie.
- B.3.6.** W budynku brakuje czytelnej informacji wizualnej o drogach ewakuacji w postaci piktogramów i strzałek kierunkowych - zaleca się ich uzupełnienie.
- B.3.7.** W budynku brak świetlnego systemu powiadamiania alarmowego - zaleca się jego uzupełnienie.
- B.3.8.** W budynku nie wprowadzono rozwiązań zapewniających możliwość ewakuacji osób, które będą w stanie biec po schodach (kpl. materacy, wózków ewakuacyjnych).
Zaleca się wyposażenie budynku w sprzęt do ewakuacji.

W odpowiedzi na przesłany raport wstępny otrzymano informację, że sąd jest w posiadaniu przenośnej pętli indukcyjnej, która na stałe znajduje się w Biurze Obsługi Interesantów i dostarczana jest do wszystkich pomieszczeń sądu (np. sale rozpraw) według zgłoszonych potrzeb przez poszczególne komórki organizacyjne, wyznaczeni pracownicy sądu udzielają pomocy osobom ze szczególnymi potrzebami, a wniosek taki można złożyć mailowo, listownie, telefonicznie, jak również osobiście w trakcie wizyty w sądzie.

Zgodzić należy się z władzami sądu, że posiadanie przenośnej pętli indukcyjnej zapewnia dostępność sal dla osób słabosłyszących lub Głuchych na odpowiednim poziomie, jednakże poza salami rozpraw w budynku sądu znajdują się inne stanowiska obsługi interesanta, w których należy zamontować pętlę stanowiskową. Nie powinno bowiem dojść do sytuacji, kiedy stanowisko obsługi interesanta nie jest wyposażone w pętlę indukcyjną z uwagi na jej używanie w sali rozpraw. Zaleca się zakup kolejnych pętli indukcyjnych, tak aby w Biurze Obsługi Interesanta na

stała była pętla indukcyjna, tym bardziej, że sale sądowe znajdują się w innym budynku niż BOI. Zaś przy generalnym remoncie lub zmianie budynku sądu rekomendujemy zainstalowanie pętli macierzowej, by każda sala sądowa i stanowisko obsługujące interesantów było dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w zakresie narządu słuchu w każdym momencie, bez konieczności wcześniejszego zgłaszania przez nich takiej potrzeby.

B.4. Schody główne

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Szerokość biegu schodów jest odpowiednia (większa lub równa 1,2 m).
- ✓ Schody w budynku można ominąć platformą, czy podnośnikiem.

Rekomendacje:

- B.4.1.** Stopnie schodów nie zostały oznaczone kontrastowo. Krawędzie pierwszego i ostatniego stopnia każdego biegu schodów należy oznaczyć pasami w jednolitym, skontrastowanym z tłem kolorze, znajdującymi się na powierzchni pionowej i poziomej stopnia. W przypadku trzech stopni w biegu należy oznaczyć wszystkie.
- B.4.2.** Schody nie zostały oznaczone za pomocą zmiennej faktury. Należy ułożyć fakturę ostrzegawczą o szerokości nie mniejszej niż 0,40 m i nie większej niż 0,60 m, w odległości 0,50 m przed krawędzią pierwszego stopnia schodów w dół oraz przed krawędzią pierwszego stopnia schodów w górę.
- B.4.3.** Schody nie zostały wyposażone w odpowiednie poręcze. Zalecane jest montowanie poręczy schodów na dwóch wysokościach: wymaganej dla danego typu budynku (1,10 m) oraz dodatkowej (0,75 m).

B.5. Windy

Rekomendacje:

- B.5.1.** Budynek nie jest wyposażony w windę. Uniemożliwia to korzystanie z innych niż parter poziomów budynku osobom poruszającym się na wózkach. Zaleca się instalację windy.

W sądzie istnieje możliwość skorzystania ze schodolazu, co należy ocenić pozytywnie.

B.6. Korytarze

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Korytarze mają odpowiednią szerokość.
- ✓ W ramach jednej kondygnacji budynku brak zmian poziomów (także pojedynczych stopni) lub można je pokonać na wózku.
- ✓ Meble (stoliki, krzesła, elementy wiszące itp.) nie utrudniają poruszania się po korytarzach i nie zawężają wymaganej szerokości korytarza.
- ✓ Drzwi wewnętrzne mają odpowiednie wymiary.
- ✓ Klamki można obsługiwać jedną ręką, nie wymagają mocnego ściskania i chwytania.
- ✓ Klamki są skonstrastowane w stosunku do koloru drzwi.
- ✓ Framugi drzwi oraz drzwi są w kolorze kontrastowym do koloru ściany, w której się znajdują.
- ✓ Oświetlenie sztuczne pomieszczeń równomiernie oświetla całą ich powierzchnię.

Rekomendacje:

- B.6.1. Podłoga nie została wykonana z materiałów antypoślizgowych, zastosowane rozwiązania mogą powodować niebezpieczeństwo dla użytkowników. Zalecana jest wymiana materiału wykończeniowego posadzki.**
- B.6.2. Wysokość progu drzwi wewnętrznych jest zbyt duża. Konieczne jest jego obniżenie do wysokości nieprzekraczającej 20 mm (optymalnie – do 10 mm).**

C. Budynek i otoczenie budynku CDE

C.1. Otoczenie wejścia

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Na przejściach dla pieszych prowadzących do budynku zastosowano rampy krawężnikowe lub obniżenie krawężnika do wysokości poniżej 20 mm.
- ✓ Granica między chodnikiem a jezdnią została oznaczona za pomocą zmiany faktury nawierzchni.
- ✓ W najbliższym sąsiedztwie wejścia wyznaczono miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami.
- ✓ Najbliższe miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami zostało prawidłowo oznaczone za pomocą koloru niebieskiego.
- ✓ Najbliższe miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami zostało prawidłowo oznaczone za pomocą znaku pionowego.
- ✓ Najbliższe miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami zostało prawidłowo oznaczone za pomocą znaku poziomego.
- ✓ Do najbliższego miejsca postojowego dla osób z niepełnosprawnościami przylega z obu stron ciąg pieszy lub dojście, na którym nie wolno parkować.
- ✓ Dostępne miejsca parkingowe ma odpowiednie wymiary.
- ✓ Dostępne miejsca parkingowe ma odpowiednie wymiary.

Rekomendacje:

- C.1.1. W obrębie przejścia dla pieszych brak sygnalizacji świetlnej, zaleca się złożenie wniosku o jej uzupełnienie.
- C.1.2. W obrębie przejścia dla pieszych brak sygnalizacji dźwiękowej, zaleca się złożenie wniosku o jej uzupełnienie.

C.1.3. Miejsce postojowe zostało zlokalizowane przy wejściu do budynku, które nie jest dostępne dla osób z niepełnosprawnościami. W miarę możliwości należy dostosować wejście znajdujące się najbliżej miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnościami lub złożyć wniosek o wyznaczenie takiego miejsca w pobliżu wejścia, które jest dostosowane.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

C.2. Wejście do budynku

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Budynek jest oznakowany tabliczką urzędową z nazwą sądu i godłem w wyraźny i czytelny sposób.
- ✓ Dojście do budynku ma odpowiednią szerokość.
- ✓ Ciąg pieszy (chodnik) prowadzący do budynku posiada oznaczenia fakturowe (pas prowadzący, fakturę ostrzegawczą) lub oznaczenia kolorystyczne (system wayfinding).
- ✓ Wejście do budynku znajduje się na poziomie gruntu, nie ma zauważalnych różnic wysokości, które stanowiłyby potencjalną przeszkodę dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- ✓ Drzwi wejściowe mają odpowiednie wymiary.
- ✓ Drzwi wyposażono w duży, wygodny w obsłudze i skontrastowany pochwyt (klamkę).

Rekomendacje:

- C.2.1. Drzwi wejściowe nie otwierają się automatycznie. W razie przebudowy strefy wejściowej rekomenduje się montaż drzwi automatycznych.
- C.2.2. Szklane drzwi wejściowe nie zostały poprawnie oznaczone kontrastowo, przez co mogą być trudne do zauważenia, a w konsekwencji – niebezpieczne dla osób z niepełnosprawnością wzroku lub mających problem z koncentracją. Rekomenduje się oznaczenie przeszkleń pasami skontrastowanymi w stosunku do tła, znajdującymi się na wysokości: 1,30-1,40 m (pierwszy pas) oraz 0,90-1,00 m (drugi pas), przy czym zaleca się umieszczenie także dodatkowego pasa na wysokości 0,10-0,30 m, przydatnego dla osób patrzących pod nogi. Minimalna szerokość pasów powinna wynosić 0,10 m. W ich obrębie mogą być umieszczone znaki, symbole lub motywy graficzne. Konieczne jest zapewnienie kontrastu pasów i tła na poziomie min. LRV=60 w każdych warunkach oświetleniowych.

C.3. Dostęp do informacji i bezpieczeństwo

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ W budynku znajduje się Biuro Obsługi Interesanta (BOI).
- ✓ BOI jest zlokalizowane w pobliżu wejścia.
- ✓ BOI jest wyróżnione przez elementy architektury, różne materiały i wizualny kontrast.
- ✓ BOI jest wyposażone w stanowiskową pętlę indukcyjną.
- ✓ Stanowisko wyposażone w pętlę indukcyjną jest oznaczone za pomocą odpowiedniego piktogramu.
- ✓ Wokandy (listy spraw wywieszone lub wyświetlone przy salach rozpraw) są czytelne zarówno z pozycji stojącej, jak i siedzącej.
- ✓ Informacje zamieszczone na wokandach elektronicznych przewijają się w tempie nie szybszym niż 10 sekund na stronę.
- ✓ Na poszczególnych kondygnacjach umieszczone są czytelne informacje o numerze piętra widoczne zarówno dla osób poruszających się po budynku schodami, jak i windą.
- ✓ Informacje (umieszczone na panelach elektronicznych, gablotach, tabliczkach itp.) umieszczone w przestrzeni budynku są czytelne (bezseryfowa czcionka, min. 3 mm wysokości znaków, odpowiednie skonstrastowanie).
- ✓ Miejsce umieszczenia informacji jest tak zorientowane, aby unikać odbicia zarówno światła dziennego, jak i sztucznego.
- ✓ W przestrzeni budynku zastosowane zostały piktogramy z podstawowymi funkcjami obiektu i kierunkami dotarcia do najważniejszych pomieszczeń.
- ✓ Czcionka i piktogramy z podstawowymi funkcjami obiektu i kierunkami dotarcia do najważniejszych pomieszczeń kontrastują z tłem.
- ✓ Brzeg tablic informacyjnych wiszących, których dolna krawędź znajduje się poniżej 2,2 m (np. gabloty), nie odstaje od płaszczyzny ściany na więcej niż 10 cm.

- ✓ W budynku umożliwiono bezpośredni dostęp do tłumacza polskiego języka migowego.
- ✓ Miejsce, gdzie dostępne jest tłumaczenie na PJM, jest odpowiednio oznaczone znakiem graficznym.
- ✓ W budynku znajdują się sale rozpraw wyposażone w pętlę indukcyjną.
- ✓ W budynku zastosowano oznaczenia dróg ewakuacji za pomocą pisma Braille'a lub system wypukłych znaków.
- ✓ Istnieje czytelna informacja wizualna o drogach ewakuacji w postaci piktogramów i strzałek kierunkowych.
- ✓ W budynku znajduje się dźwiękowy system powiadamiania alarmowego.
- ✓ Budynek wyposażono w urządzenia ewakuacyjne do transportu OzN, kobiet w ciąży, osób starszych (wózki, krzesła, maty, materace).
- ✓ Co prawda dojście do punktu informacji nie zostało oznaczone fakturowo, jednakże w budynku zamontowano specjalne oznakowanie poziome od wejścia do planu tyflograficznego, gdzie na postumencie znajduje się specjalny przycisk SOS, którego uruchomienie przywołuje pracownika, który udziela niezbędnej pomocy m.in. osobom niewidomym oraz niedowidzącym. Zgodzić należy się z władzami sądu, że rozwiązanie to jest najbardziej optymalne z uwagi na zbyt wiele barier znajdujących się w budynku (filary, schody, łączniki między budynkami).

Rekomendacje:

- C.3.1.** Rekomenduje się obniżenie lady recepcji do wysokości nieprzekraczającej 0,80 m na długości co najmniej 0,90 m (dla komfortu osób niskiego wzrostu i użytkowników wózków) oraz zapewnienie możliwości wygodnego podjechania wózkiem.
- C.3.2.** Osoba w punkcie informacyjnym (lub recepcji) nie jest tak samo dobrze widoczna dla osoby stojącej i siedzącej – zaleca się zastosowanie obniżenia lady.
- C.3.3.** Instytucja nie oferuje dostępu do tłumacza PJM przez wideokonferencję. Zaleca się przynajmniej wykupienie usługi tłumaczenia online.

C.3.4. Słowne komunikaty alarmowe nie są automatycznie przekazywane przez system pętli induktofonicznej. Należy wprowadzić taką funkcjonalność.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

C.4. Dostępność toalet

W ramach monitoringu zbadano dostępność dwóch toalet. Pierwsza toaleta znajduje się na wprost od wejścia do budynku sądu, naprzeciwko BOI. Druga toaleta znajduje się naprzeciwko wyjścia z windy na 1. piętrze.

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Toaleta dla osób z niepełnosprawnościami została oznaczona za pomocą odpowiedniego piktogramu.
- ✓ Toaleta dla osób z niepełnosprawnościami jest łatwa do odnalezienia, nie ma konieczności zastosowania dodatkowych oznaczeń kierunkowych.
- ✓ Toaleta oznaczona jako dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych posiada odpowiednio dużą powierzchnię manewrową.
- ✓ Toaleta wyposażona jest w pochwyty po obu stronach toalety.
- ✓ Toaleta wyposażona jest w umywalkę niskosyfonową.
- ✓ Toaleta wyposażona jest w baterię umywalkową automatyczną lub z przedłużonym uchwytem.
- ✓ Toaleta dla osób z niepełnosprawnościami wyposażona jest w instalację alarmową.

Rekomendacje:

- C.4.1. Część podajników znajduje się zbyt wysoko. Konieczne jest obniżenie wysokości montażu podajników oraz umieszczenie ich na wysokości w przedziale 0,80-1,10 m (patrz: Rysunek 1).
- C.4.2. W toalecie nie zapewniono możliwości transferu bocznego na miskę ustępową, co może znacząco utrudniać przesiadanie się użytkowników wózków i korzystanie z toalety. Konieczne jest zapewnienie miejsca o powierzchni co najmniej 0,90 m x 0,90 m z jednej strony miski ustępowej).

- C.4.3.** Pochwyty przy misce ustępowej nie zostały zamontowane prawidłowo. Konieczny jest ich montaż na wysokości w przedziale 0,75-0,85 m powyżej poziomu posadzki.
- C.4.4.** Rekomenduje się zapewnienie baterii o przedłużonej wylewce – maksymalna odległość wylewki od krawędzi umywalki nie powinna przekraczać 0,30 m.
- C.4.5.** Przycisk lub linka wzywania pomocy znajduje się zbyt wysoko – powinna ona znajdować się na wysokości nieprzekraczającej 0,40 m od poziomu posadzki. Zaleca się zmianę wysokości.
- C.4.6.** Przycisk kasowania alarmu umieszczono na nieodpowiedniej wysokości – powinien on znajdować się na wysokości 0,80-1,10 m od poziomu posadzki. Zaleca się zmianę wysokości.

Rysunek 1 Podajnik do papieru do rąk.

C.5. Schody

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Szerokość biegu schodów jest odpowiednia (większa lub równa 1,2 m).
- ✓ Schody oznaczone są za pomocą zmiennej faktury (kafelki z wypukłościami, maty z wypukłościami).
- ✓ Schody w budynku można ominąć windą lub platformą czy podnośnikiem.

Rekomendacje:

- C.5.1. Stopnie schodów nie zostały oznaczone kontrastowo. Krawędzie pierwszego i ostatniego stopnia każdego biegu schodów należy oznaczyć pasami w jednolitym, skontrastowanym z tłem kolorze, znajdującymi się na powierzchni pionowej i poziomej stopnia. W przypadku trzech stopi w biegu należy oznaczyć wszystkie (patrz: Rysunek 2).
- C.5.2. Schody nie zostały wyposażone w odpowiednie poręcze. Zalecane jest montowanie poręczy schodów na dwóch wysokościach: wymaganej dla danego typu budynku (1,10 m) oraz dodatkowej (0,75 m).

Rysunek 2 Schody wewnątrz budynku sądu.

C.6. Windy

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Budynek wyposażony jest w windę.
- ✓ Odległość pomiędzy drzwiami przystankowymi dźwigu osobowego, a przeciwną ścianą lub inną przegrodą jest wystarczająca.
- ✓ Winda posiada zewnętrzny panel sterujący na odpowiedniej wysokości.
- ✓ Winda dysponuje sygnalizacją świetlną przyjazdu na piętro.
- ✓ Winda dysponuje sygnalizacją dźwiękową przyjazdu na piętro.
- ✓ Umieszczenie wewnętrznego panelu sterującego jest poprawne (odpowiednia wysokość i odległość od narożników kabiny).
- ✓ Panel sterujący jest wyposażony w dodatkowe oznakowania dla osób niewidomych i słabowidzących.
- ✓ W kabinie windy powyżej panelu sterującego lub nad drzwiami windy umieszczony jest wyświetlacz pokazujący numer piętra, na którym znajduje się kabina windy.
- ✓ Drzwi windy otwierają się i zamykają automatycznie.
- ✓ Drzwi windy wyposażone są w system zatrzymujący ich zamykanie jeżeli jakkolwiek przedmiot lub osoba przeszkodzi w ich zamknięciu.
- ✓ W kabinie znajduje się przynajmniej jedna poręcz na wysokości 0,90 m.
- ✓ Drzwi windy mają odpowiednią szerokość.

Rekomendacje:

- C.6.1. Zaleca się uzupełnienie sygnalizacji dźwiękowej i głosowej, informującej o otwieraniu się drzwi.

- C.6.2.** Wewnętrzny panel sterujący nie jest wyposażony w informację głosową mówiącą, na którym piętrze winda się zatrzymała i w którą stronę zmierza - zaleca się uzupełnienie sygnalizacji dźwiękowej.
- C.6.3.** Przycisk kondygnacji „zero” nie jest dodatkowo wyróżniony kolorystycznie i dotykowo. Zaleca się uzupełnienie oznaczeń.
- C.6.4.** Kabina dźwigu jest zbyt mała. Według przepisów prawa (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, § 193) kabina dźwigu osobowego dostępna dla osób z niepełnosprawnością powinna mieć szerokość co najmniej 1,10 m i długość 1,40 m.

C.7. Korytarze

Elementy wpływające na dostępność sądu zweryfikowane pozytywnie:

- ✓ Korytarze mają odpowiednią szerokość.
- ✓ Stosowane materiały wykończeniowe nawierzchni podłóg mają właściwości antypoślizgowe.
- ✓ W ramach jednej kondygnacji budynku brak zmian poziomów (także pojedynczych stopni) lub można je pokonać na wózku.
- ✓ Meble (stoliki, krzesła, elementy wiszące itp.) nie utrudniają poruszania się po korytarzach i nie zawężają wymaganej szerokości korytarza.
- ✓ Drzwi wewnętrzne mają odpowiednie wymiary.
- ✓ Wszystkie progi są niższe niż 20 mm.
- ✓ Klamki można obsługiwać jedną ręką, nie wymagają mocnego ściskania i chwytania.
- ✓ Klamki są skonstruowane w stosunku do koloru drzwi.
- ✓ Framugi drzwi oraz drzwi są w kolorze kontrastowym do koloru ściany, w której się znajdują.
- ✓ Pomieszczenia są zaaranżowane w sposób przewidywalny, uporządkowany, z odpowiednio wydzielonymi kolorystycznie ciągami komunikacyjnymi.
- ✓ Oświetlenie sztuczne pomieszczeń równomiernie oświetla całą ich powierzchnię.

Rekomendacje:

C.7.1. Szklane drzwi wewnętrzne nie zostały w żaden sposób oznaczone kontrastowo, co może powodować niebezpieczeństwo dla osób z niepełnosprawnością wzroku i mających problemy z koncentracją. Konieczne jest oznaczenie przeszkleń pasami kontrastowymi w stosunku do tła, znajdującymi się na wysokości: 1,30-1,40 m (pierwszy pas) oraz 0,90-1,00 m (drugi pas), przy czym zaleca się umieszczenie także dodatkowego pasa na wysokości 0,10-0,30 m, przydatnego dla osób

patrzących pod nogi. Minimalna szerokość pasów wynosi 0,10 m. W ich obrębie mogą być umieszczone znaki, symbole lub motywy graficzne. Konieczne jest zapewnienie kontrastu pasów i tła na poziomie min. LRV=60 w każdych warunkach oświetleniowych.

- C.7.2. Rekomenduje się obniżenie lady stanowiska obsługi klientów do wysokości nieprzekraczającej 0,80 m na długości co najmniej 0,90 m (dla komfortu osób niskiego wzrostu i użytkowników wózków).

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

